

Izhaja vsako prvo
in tretjo soboto v
mesecu. Štane na
leto 6 K, na pol
leta 3 K. Posamezni listi po
30 vin.

JEŽ

Naročnina naj se
pošilja upravni-
štvu. Rokopisi pa
uredništvu, JEŽA
v Ljubljani. Inse-
rati se računajo
po dogovoru.

List 18. - V Ljubljani, dne 28. avgusta 1909. - Leto VII.

Imeniten izgovor.

— „Kaj vidim: ti, najvnetejši zagovornik vegetarizma in abstinence ješ klobaso in piješ pivo?“

— „Veš, klobaso sem si naročil za kazen, ker sem po pomoti začel piti pivo!“

MOŽBESEDA.

Stotnik Burnik (skušajoč razviti vse dražesti nekdanj lepega moža, seveda vsled obsežnosti svojega telesa kakor tudi vsled oguljene črne suknje, katero je nosil, odkar so ga upokojili, pri tem dokaj oviran): Torej, gospica Klara, ali hočete ali ne?

Gospica Klara (z afektirano nežnostjo mladenke, ki meri blizu dva metra visokosti ter ji ne manjka več veliko do štiridesetih let): Gotovo, gospod stotnik, vaša ponudba mi je v posebno čast. Toda zakon je resna reč! Dobro je treba prej premisliti, predno se zanj odloči!

Stotnik (nasmehnivši se v košate svoje brke): Seveda, seveda! Vseeno pa mislim, da je odveč čakati s svojo svetiljko tako dolgo, da vse druge luči pogasé.

Gospica Klara (s zelo markirano bojaznijo): Svojo svetiljko? Upam, da s tem niste hoteli nič nedostojnega povedati?

Stotnik (začuden): Jaz? Vrag naj me vzame, če — — —

Gospica Klara (strogo): Ali, gospod stotnik, ne kolnite vendar tako strašno?

Stotnik: Oprostite!... Toda prosim, povejte mi prav odkrito, zakaj se tako dolgo ne odločite? (Napihne se kakor žaba). Ali vam morda ne ugajam?

Gospica Klara (zatrepeče kakor trstje v vetru): O, prosim, ugajate mi, gospod stotnik, prav ugajate!

Stotnik: Ali se vam zde moje gmotne razmere preneugodne. Bogat res nisem...

Gospica Klara: Ne govorite mi o premoženju! Premožna sem sama dovolj za oba.

Stotnik: To sem si tudi že sam mislil! (Nemirno): Ali vam je morebiti natvezil kdo kako mojih mladeniških burk?

Gospica Klara: Nikakor ne... Tako; ali ste tudi vi uganjali burke kot mladenič?

Stotnik (pomirjen): Kdo? Jaz? Bog ne prizadeni!... Pa ljudje so včasih tako zlobni! Toda, ako vam res ugajam, zakaj se ne odločite!

Gospica Klara (odloči se izpregovoriti): Torej, gospod stotnik. Ker vem, kaj se pravi zakon.

Stotnik: Tako?

Gospica Klara: Da, vem in sicer iz izkušenj svojih prijateljc, ki so se pomožile...

Stotnik: Tako?

Gospica Klara (zardi): In čitala sem tudi romane.

Stotnik: Da, da, da! Torej naprej!...

Gospica Klara: In zato vem, da se vsi moški — ali vsaj večinoma — v kratkem izpremene.

Stotnik (zamišljen): Rekli so vam torej...

Gospica Klara (s povešenimi očmi): Da, po nekajkih mesecih, ali najkasneje čez eno leto in najsi bodo prej še tako ljubeznivi, solidni, potrpežljivi in pohlevni, zabredejo vsi v svoje mladeniške pregrehe in navade.

Stotnik (ravnodušno): Je li mogoče?

Gospica Klara (pogumnejše): Začno zahajati zopet v kavarne, igrajo, kadé smodke, da, celo pipe! Pijo vino, pivo...

Stotnik: In žganje.

Gospica Klara: Skratka, propadejo popolnoma... Napijo se, med tem, ko žena doma prejoka vse noči in se spominja na prve dni srečnega zakona!

Stotnik (popraska se po glavi): Tako... bojite se najbrže, da bi tudi jaz sčasoma...

Gospica Klara: Moj Bog... Gotovo!... Zato vas bi prosila, predno postanem vaša soproga, da mi zagotovite...

Stotnik: Toraj, kaj naj vam zagotovim?

Gospica Klara (svečano): Prišeci mi morate — na častno besedo prišeci, da ostanete vedno in sicer ves čas zakona taki, kakoršni prve dni!

Stotnik: Kako mislite to?

Gospica Klara: No, glede ponočevanja!

Stotnik: Ponočevanja? Dobro, dam vam častno besedo!

Gospica Klara (zmagovalno): Oj, kako sem srečna! Gospod stotnik, vaša soproga bom! (Poda mu svojo blede ročico, katero je stotnik tako stisnil, da je postala takoj rudeča).

* * *

Nekaj mesecev je poteklo.

Gospica Klara je pred Bogom in pred ljudmi ob dvanajstih in petindvajset minut postala gospa stotnica. Ženitovanjska pojedina je trajala do štirih popoldne; nato je stotnik svojo ljubljeno ženico spremil domov v njeno sobo, kjer je odložila svojo poročno toda neporočno obleko ter jo zamenjala z domačo. Ko se je še pogledala v zrcalu, je li vse v redu, podala se je vsa srečna v sobo svojega soproga, kateri jo je že z veliko nepotrpežljivostjo pričakoval.

Stotnik (tudi že v vsakdanji obleki): Torej vendar! Ljuba moja! Zelo težko sem te že pričakoval; naravnost hrepenel sem po tebi!

Gospa Klara: Res? Kaj pa mi imaš tako važnega povedati?

Stotnik (pokrije si klobuk): Povedati sem ti hotel, da je ura pet in da grem v kavarno na čašico likerja in partijo taroka!

Gospa Klara (presenečena): Kaj ti je prišlo na misel?

Stotnik: Točno ob sedmih se vrnem. Skrbi toraj, da bo tedaj večerja pripravljena, ker bom moral potem zopet oditi!

Gospa Klara (obupno): Potem zopet oditi?!

Stotnik (brezobzirno): Potem oditi v svojo navadno gostilno na par kozarcev piva!

Gospa Klara (se zgrudi): Moj Bog! To je nemogoče! Zblaznil je!

Stotnik (začuden): Kaj ti pa je, srce moje?

Gospa Klara: In tvoja prisega? Kaj tako izpolnuješ svojo prisego?

Stotnik (odločno): Kaj je z mojo prisego? Saj prisego izpolnujem dobesedno! Kaj sem ti prisegel? Prisegel sem ti, da ostanem ves čas najinega zakona tak, kakor prve dnij! Bodi torej brez skrbi, ljuba moja; tako kakor danes, ravnal bom vsaki dan.

In trdih korakov ter mirne vesti prižgal si je pipo ter odšel od doma.

PRAVLJICA.

Nekoč je siromak zadel v lotertji tisoč kron. „Tako, zdaj sem bogatin“, vskliknil je vesel in otvoril si s tem denarjem trgovino in se tako veselil življenja. —

S trgovino je imel srečo in čez nekaj let si je pridobil ogromno premoženje.

Nekega dne pa je z neprevidno špekulacijo izgubil zopet vse premoženje. Ostalo mu je le tisoč kron. „Tako, zdaj sem siromak?“ vskliknil je ves potr t ter se — obesil.

Vzdih.

Hotelir (v letovišču): „Letos imam pa strašno nervozno damo na stanovanju. Zaradi vsake stenice, ki jo najde v svoji postelji, se zjezi!“

Prebrisan berač.

Berač (gospodu, ki mu je vračajoč se s kolodvora dal celo krono vbogajme): „Bog vam povrni tisočkrat . . . Gotovo ste spremili svojo taščo na kolodvor!“

Menjava.

Kuharica A: (tovarišici, ki jo že celo leto ni videla): „No ali si v preteklem letu večkrat menjala?“

Kuharica B: „Službo osemkrat, ljubčka dvanajstkrat!“

Preveč.

Zdravnik (kmetici): „No, mati, ali so zdravila, ki sem jih včeraj zapisal vašemu možu, siromaka kaj okrepčala?“

Kmetica: „Oh, pa še kako! Danes ob devetih zjutraj jih je zavžil, ob enajstih je bil že toliko krepak, da me je pretepel!“

Po informaciji.

— „In baš mojo najmlajšo hčerko hočete poročiti?“

— „Da!“

— „Dobro! Toda informirati se moram prej o vas. Ako bo informacija ugodna, dobite najmlajšo hčerko, sicer boste morali poročiti najstarejšo!“

Kdor ima vspeh z lovom za srečo, navadno pozabi one, ki so mu služili za gonjače.

Imeniten zdravnik.

„Zdaj imam izvrstnega zdravnika: piti mi je dovolil, delati prepovedal!“

Izgovor.

Sodnik: „Že zopet ste ukradli obleko in vendar ste mi zadnjič, ko smo vas izpustili iz ječe, obljubili, da postanete ves drug človek.“

Tat: „Gotovo, toda ako hočem postati drug človek, moram vendar imeti tudi drugo obleko.“

Uzor.

Zatoženec (svojemu slabemu zagovorniku, ko je žena nastopila kot priča ter četrť ure klepetala v korist svojemu možu): „Glejte, gospod doktor; takole gofło bi morali imeti vi, kakor jo ima moja žena, pa bi me prav gotovo izrezali!“

Očitanje.

Tašča (svojemu zetu): „Kadar vaju obiščem, vsakokrat se prepirata med seboj!“

Zet: „Zakaj naju pa tako pogosto obiskuješ?“

Kmečki navihanec.

„Ti, jaz sem pa zadnjič ko sem se peljal v Novomesto, železniškega sprevodnika imenitno potegnil!“

„Kaj si mu pa storil?“

„Tri ure sem sedel v kupeju za kadilce, pa nisem prav nič kadil!“

Pozoren sin.

„V zadnjem pismu sem pisal svojemu popačenemu sinu, da so mi samo zaradi skrbi in žalosti popolnoma lasje osiveli!“

„Ali se je na to poboljšal?“

„Kaj še; poslal mi je na to neko mazilo za barvanje las!“

Dober v svoji vlogi.

„Kako pa to, da danes knjigovodja prav nič ne dela?“

„Nadomestovati mora šefa!“

Pomanjkljivost v statistiki.

Gospodična: „Zdaj bi bil pa že čas, da bi kdo sestavil statistiko, pri katerem športu se jih največ zaroči!“

Po krokariji.

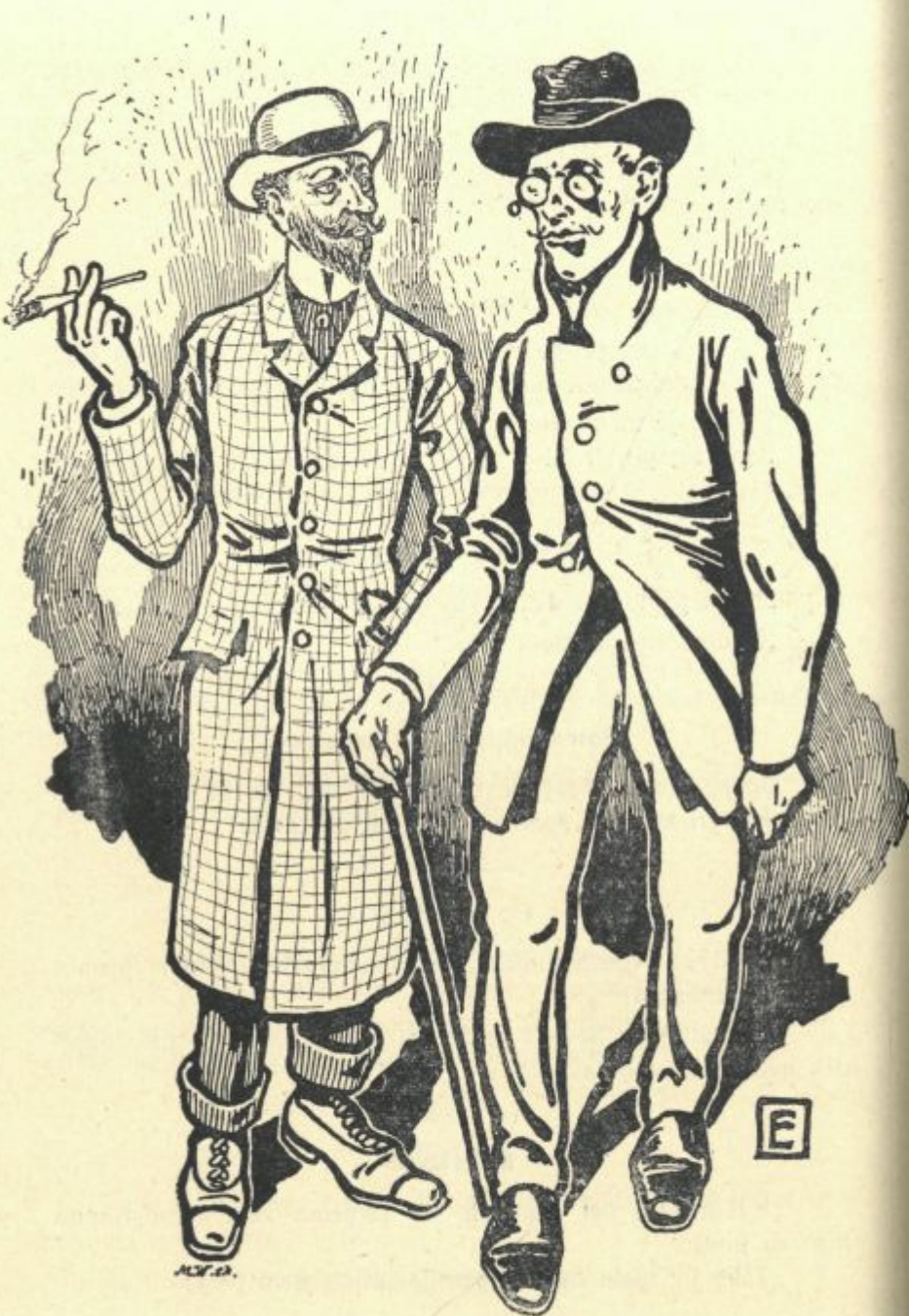
Akademik (gospodinji): „Danes menda še ni bilo tu pismo-nosca z denarjem?“

Gospodinja: „Seveda je že bil tu! Saj se je še na stopni-cah nad vami izpodtaknil!“

Bahaštvo.

„Kakor sem čul, darovali ste svojemu zetu trinadstropno hišo za god!“

„Tako je; mala darila ohranijo prijateljstvo!“

Sumljivo.

„ . . . Po časopisu se je toraj oženil prijatelj Boris. Ali je srečen v zakonu?“

„Dvomim; kajti takoj po poroki je preklical naročilo na ta časopis.“

Prijetno znanstvo.

Ravnatelj kaznilnice (v letovišču gospodu, ki se mu je predstavil): „Vsekako se mi zdite znani, a ne vem od kod bi vas poznal?“

Tujec (zaupljivo): „Celica številka 52!“

Vseeno.

„Čul sem, da se je tvoja zaroka z gospodično Evfemijo razdrla!“

„Vseeno; njen oče je že itak poplačal moje dolgove!“

Le kdor dolgo živi, opazi, kako kratko je naše življenje.

JANKO OSOJNIK:

ŠALJIVEC IZ PODRAVJA.

ZBIRKA PRIPOVEDEK IZ PODRAVJA NA ŠTAJERSKEM.

11. Marberžani pred škofom.

Na morje bi Marberžani kmalu pozabili, če bi jih ne bili srbeli hrbti.

Čim bolj so se bližali škofovemu mestu, tem počasneje so hodili. Bilo jim je treba dobro premisliti, kako bodo pred škofom govorili, da bo bolje zaleгло. „Najtežji bo seveda začetek, potem pa bo že šlo, saj imamo vsi dobre in spretnje jezike.“ Določili so, da govori prvi župan Guzl, ako bi pa županu zmanjkalo besed, mu hitro priskoči kateri izmed svetovalcev na pomoč. Dobro so pretuhtali, kako se bodo obnašali, da sprevidijo škof na prvi mah, s kako omikanimi in izobraženimi ljudmi imajo govoriti. Ker ne bo moglo vseh osem obenem stopiti skozi vrata v škofovo sobo, bodo počakali prednji možje v sobi pri vratih, potem pa se priklonijo vsi obenem. Znamenje bo dal župan, ki bo rahlo zazvižgal. Pozdraviti morajo istotako vsi obenem, toda kako? Bogve, kako se naj pozdravljajo velika gospoda? Župan se je spomnil, kako so pozdravljali meščani v Mariboru španskega cesarja, ki se je peljal slučajno v kočiji skozi mesto, ko so prišli Marberžani v Maribor na konjski sejem. Na glavnem trgu se je tlačilo ljudstva kakor listja in trave in ko se je prikazala kočija španskega cesarja, je zaorilo po vsem trgu „Vivat presvetli španski cesar!“ Ker pa so stali Marberžani precej vzadi, niso dobro razumeli tega klica in so kričali za drugimi „Bivot presvetli cesar!“ nekateri pa celo „Bivol presvetli cesar!“ Zelo dobro je bilo torej,

da so slišali, kako se pozdravlja velika gospoda. Kadar bo dal župan pri škofu znamenje, morajo zaklicati vsi kakor eden glas: „Bivol presvetli škof!“ —

Medpotoma so skušali dostikrat skupno, ali bodo znali ta pozdrav, da je hrumelo in odmevalo med planinami „bivol presvetli škof!“

Bil je petek, ko so ob enajsti uri imeli stopiti pred škofa. Da bi govorili bolj korajžno in možato, so se navduševali že od jutra v krčmi ob kislem koroškem vinu. Trezen ne sme baje človek pred gospoda, ker mu lahko zmanjka besede.

S klobuki v rokah so se rivali marberški možje v lepo škofovo sprejemno dvorano. Župan pa je v naglici pozabil, da ima zažvižgati in je samo dregal na levo in desno: No, bivol!“

„Bivol, bivol, bivol presvetli škof!“ so klicali možje po vrsti, policaj se je pa celo spozabil ter zaklical: „Bivol presvetli cesar!“

Škof jim stopijo s prijaznim nasmehom naproti, dasiravno niso razumeli čudnega pozdrava, ter so segali možem v roko in vprašali, česa želijo.

„Prosim ponižno, presvetli gospod škof,“ je začel ječlati župan Guzl, „prišli smo zavoljo sitne reči — naš gospod župnik so dober gospod, priden gospod, Bog jim daj dolgo zdravje, toda . . .“ Župan se je popraskal za ušesom, zavrtel klobuk in milo pogledal po svojih ljudeh.

„Kaj je z gospodom župnikom?“

„Priden gospod so pa imajo ta pogrešek, da nam vedno eno in isto pridigujejo.“

„Tako je,“ je bleknil naglo Purcel nazmes, „in zato smo prišli prosit, da nam presvetli gospod škof našega župnika predstavite in nam pošljete drugega.“

Župan Guzl ga je ježno pogledal, češ, tega še ni bilo treba takoj povedati. A po toči ne pomaga zvonjenje.

Škof so se nasmehnili rekoč: „Kaj pa vam pravijo tolikokrat, da vam ni več po volji?“

Guzl se je bil svoj govor na potu dobro naučil, tega vprašanja pa ni pričakoval. Osupnil je ter se ozrl po tovariših, toda ni bilo pomoči.

„Pravili so nam sicer lepo, in v resnici lepo, pa človek vse pozabi, zato smo še mi pozabili.“

Škof se jim nasmejejo: „Glejte, ljubi moji Marberžani, idite za danes zopet domov in povejte gospodu župniku, naj še ostanejo

pri vas. Tisto pa, kar so vam že tolikokrat povedali, vam naj povedo še enkrat in večkrat, da boste vedeli in si zapomnili, potem pa lahko zopet pridete. Srečen pot!“

Kakor poparjeni so se zmuzali marberški poslanci iz škofove dvorane in molče copotali s črevlji po kamnitih stopnicah, Ustavili so se še le v tretji vasi, kjer so si hladili jezo na škofa, domačega župnika in na sebe, da nobenemu ni prišlo pred škofom nič pametnega na misel.

Ali so si Marberžani odslej bolje pomnili župnikove pridige in ali so hodili še kdaj župnika tožit, o tem nam ni nič natančnega znano.

ZVONIMIR MASLE:

TAM NA LJUBLJANCI TIHI

Tam na Ljubljanci tihi
meglá zaspala je,
zaspali so menihi
tam v samostanu že.

Dekle udar polnočni
čuj, in ti še bediš!
zakaj v belini nočni
na oknu mi sloniš?

Na licih se ti vidi,
da te srce boli,
odpreti dver mi pridi,
nič boljše meni ni!

Tam na Ljubljanci tihi
meglá naj dolgo spi,
dekle pa v sobi tihi
naj srčno mi drhti!

Tako je.

Župnik: „Janez, skrajni čas je, da se oženiš; potem vsaj ne boš vsak dan pijan!“

Kmet: „Ali mislite, da se bom potem premagal?“

Župnik: „Ti se ne boš premagal, a žena tvoja te bo premagala!“

Zadovoljivo.

Gospod (gostu, ki ga je povabil k sebi na kosilo): „Glejte: tole sliko je naslikala moja hčerka, ta kip je izklesal moj sin, to knjigo sem spisal jaz, in valček, ki ga ravnosedaj igra moja soproga na klavirju, je uglasbila sama.“

Gost: „In kdo bo skuhal kosilo, na katero ste me povabili?“

Gospod: „Kuharica!“

Gost: „Hvala Bogu!“

Skromna večerja.

„Povabljeni ste bili sinoči k gospej doktorici na večerjo; ali je bilo kaj prida?“

„Imenitno; to vam povem: s takim tekom še nisem nikdar večerjal — ko sem prišel domov!“

Dovolj jasno.

„Ali si že kdaj spal v kaki planinski koči?“

„Spal še ne, pač pa že večkrat prenočeval!“

Strogo.

Sodnik: „Vi toraj tajite, da bi v nedeljo ukradli uro!“

Tat: „To je gotovo! Jaz preveč držim na nedeljski počitek, da bi ga kršil s tatvino!“

VEČNO.

Lepega pomladnega dne podala sta se v prosto naravo.

Počasi sta hodila in molčala, kakor bi se bala prve izjave. In cvetje in svežezeleno listje na

pomlajenem drevju čudilo se je njiju skromnosti in malomušno vejevje ju je skušalo združiti v objemu. Vlažni mah pod njunimi nogami je bil polzek tako, da sta se morala oprijemati gostega vejevja ko topore. Toda pošteno in dostojno sta stopala dalje po šumljajočem gozdu.

Skozi vejevje se je zrcalilo jezerce razkošno z jezerskimi cvetovi posejano. Tu se je sklonil ter utrgal beli cvet in ko ji ga je pripenjal na kipeče grudi s tresočo roko, premagala ga je ljubezen.

„Ali me boš pa tudi vedno ljubila? Ali hočeš biti večno moja?“

In ona je naslonila glavico na prsi njegove ter vsa srečna zašepetala: „Večno tvoja, moj ljubi Jernej!“

* * *

Na divanu ležeča, čitala je lepa žena knjigo. Bila je povest zaljubljena, in globoko ji je presunila srce:

„Ubogi mladenič!“ in oko se je zarosilo. Naenkrat zapazila je med dvema listoma posušen jezerski cvet. Uboga znanilka ljubezni, uvela, pozabljena v knjigi ljubezni. Poleg cvetke pa je bil napis: „Poklonil Jurij!“

Skrajni čas.

Prvi postopač: „Ali si že čul, da je naš župan onega osornega stražnika, ki nas je vedno zasledoval in z nami tako grdo ravnal, spodil iz službe?“

Drugi postopač: „Saj je bil pa tudi že skrajni čas. Ta osornež bi nazadnje vzel človeku vse veselje do kraje!“

Sumljivo.

Krojač: „Kdaj naj pa prinesem svoj račun?“

Dolžnik: „Kadar vam drago, samo ob nedeljah ne, ker tedaj sem doma!“

Samogovor žepnega tatu.

Žepni tat (obsojen na dve leti): „Teh par let, ki sem jih dobil, še ni najhujše; a skrbi me, da bi med tem časom ne prišel popolnoma iz vaje!“

Zaupanja največja sovražnica je — izkušnja.